

ZAKON
O USPOSTAVLJANU OKVIRA ZA ZAŠTITU
MORSKE SREDINE*

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet
Član 1

Ovim zakonom uspostavljaju se okviri za zaštitu morske sredine.

Morska sredina
Član 2

Morska sredina je životni prostor organizama i njihovih zajednica koji je određen karakterističnim fizičkim, hemijskim i biološkim karakteristikama, a obuhvata: područja otvorenog mora, riječna ušća (estuarne), kao i morska obalna područja uključujući unutrašnje morske vode, teritorijalno more, morsko dno, morsko podmorje, odnosno morske vode pod suverenitetom Crne Gore, odnosno u kojima Crna Gora ostvaruje suverena prava i jurisdikciju.

Ciljevi
Član 3

(1) Uspostavljanje strateških okvira za zaštitu morske sredine ima za cilj:

- 1) zaštitu, očuvanje i omogućavanje sanacije i, gdje je to moguće, obnavljanje strukture i funkcije morskih i obalnih ekosistema i zaštitu biodiverziteta;
- 2) očuvanje zaštićenih područja u moru i ekološki značajnih područja u okviru mreže Natura 2000;
- 3) sprečavanje, odnosno kada je moguće smanjenje zagađenja, odnosno opterećenja životne sredine mora i obalnog područja, na taj način obezbjeđuje da nema značajnih negativnih uticaja ili rizika za ljudsko zdravlje i/ili biodiverzitet i zdravlje ekosistema i/ili korišćenje mora i obale u skladu sa zakonom;
- 4) očuvanje, unapređenje i/ili ponovno uspostavljanje ravnoteže između ljudskih aktivnosti i prirodnih resursa u moru i obalnom području;
- 5) očuvanje obalnog područja u korist sadašnjih i budućih generacija;
- 6) održivo korišćenje resursa u moru i obalnom području, naročito prostora, morskih i kopnenih voda;
- 7) očuvanje cjelovitosti obalnih ekosistema, predjela i geomorfologije;
- 8) sprečavanje i/ili ublažavanje uticaja prirodnih rizika, naročito klimatskih promjena, koji mogu biti prouzrokovani prirodnim ili ljudskim aktivnostima;

- 9) usklađenost između javnih i privatnih inicijativa i svih odluka na državnom i lokalnom nivou koje utiču na korišćenje obalnog područja.

(2) Radi ostvarivanja ciljeva iz stava 1 ovoga člana, Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), donosi Strategiju zaštite morske sredine (u daljem tekstu: Nacionalna strategija).

Primjena Član 4

(1) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na morske vode u područjima koja su pod suverenitetom Crne Gore, odnosno u kojima Crna Gora ostvaruje suverena prava i jurisdikciju, kao i obalno područje, uzimajući u obzir prekogranične uticaje na kvalitet životne sredine mora država sa kojima Crna Gora dijeli suverenitet nad Jadranskim morem.

(2) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na aktivnosti koje se sprovode radi odbrane i nacionalne bezbjednosti Crne Gore.

(3) Organi koji u skladu sa posebnim propisima sprovode aktivnosti iz stava 2 ovog člana, dužni su da obezbijede da se te aktivnosti obavljaju u mjeri u kojoj je to opravdano i izvodljivo, u skladu s ciljevima iz člana 3 ovog zakona.

Primjena drugih zakona Član 5

Na pitanja zaštite morske sredine koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje životna sredina.

Značenje izraza Član 6

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **morske vode** obuhvataju unutrašnje morske vode, u smislu zakona kojim se uređuje morski i podmorski prostor Crne Gore i priobalne morske vode, u smislu zakona kojim se uređuje pravni status i način integralnog upravljanja vodama;
- 2) **obalno područje** obuhvata teritorije opština Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar i Ulcinj u njihovim administrativnim granicama, kao i morski pojas do spoljnje granice teritorijalnog mora Crne Gore, osim prostora koji je obuhvaćen nacionalnim parkovima;
- 3) **morska obala** je se pojas kopna ograničen linijom do koje dopiru najveći talasi za vrijeme najjačeg nevremena, kao i dio kopna koji je širok šest metara, računajući od linije koja je horizontalno udaljena od linije do koje dopiru najveći talasi za vrijeme najjačeg nevremena;
- 4) **stanje morske sredine** je stanje životne sredine mora, uzimajući u obzir strukturu, funkciju i procese morskih ekosistema koji čine morsku sredinu, zajedno sa prirodnim fiziografskim, geografskim, biološkim, geološkim i klimatskim faktorima, kao i fizičkim, akustičnim i hemijskim uslovima, uključujući uslove koji su nastali usljed ljudskih aktivnosti u datom području ili izvan tog područja;

- 5) **dobro ekološko stanje morske sredine** je stanje u kojem su životna sredina mora i životna sredina obalnog područja očuvani, ekološki raznovrsni i dinamični, čisti, zdravi i produktivni u svojim prirodnim uslovima, dok je njihovo korišćenje na održivom nivou, čime se čuva potencijal za korišćenje i aktivnosti za sadašnje i buduće generacije, odnosno:
 - struktura, funkcije i procesi ekosistema, zajedno sa povezanim fiziografskim, geografskim, geološkim i klimatskim faktorima, omogućavaju potpuno funkcioniranje ekoloških sistema i njihovu otpornost na promjene u životnoj sredini koje uzrokuje čovjek, a vrste i staništa su očuvani, spriječeno je smanjivanje biodiverziteta uzrokovano djelovanjem čovjeka, a razne biološke komponente djeluju u ravnoteži;
 - hidromorfološka, fizička i hemijska svojstva ekosistema, uključujući i svojstva nastala zbog ljudskih aktivnosti na tom području, pomažu funkcioniranje ekosistema na način utvrđen u alineji 1 ove tačke, a antropogeni unosi supstanci i energije, uključujući buku, u životnu sredinu mora, ne uzrokuju uticaje zagađenja;
- 6) **stanje sistema upravljanja obalnim područjem** je način planiranja i korišćenja strukture, funkcije i procesa upravljanja obalnim područjem;
- 7) **kriterijumi za određivanje dobrog stanja životne sredine** su mjerila za karakteristična/odgovarajuća svojstva povezana s kvalitativnim deskriptorima;
- 8) **kvalitativni deskriptor** je opisni prikaz dobrog stanja životne sredine mora;
- 9) **cilj u zaštiti životne sredine mora** je željeno stanje različitih komponenti životne sredine mora, kao i opterećenja i uticaja na te komponente, za morski region odnosno podregion, izraženo kroz kvalitativni i kvantitativni izvještaj o tome;
- 10) **zagađenje** je direktno ili indirektno unošenje materija energije u životnu sredinu mora, koje nastaje kao posljedica ljudske aktivnosti, uključujući promjenu svjetlosnih uslova i morsku podvodnu buku koju uzrokuje čovjek, a koje dovode ili mogu dovesti do štetnih posljedica kao što su: nanošenje štete prirodnim resursima i ekosistemima uključujući gubitak biodiverziteta; uzrokovanje opasnosti za ljudsko zdravlje; sprečavanje morskih aktivnosti uključujući ribolov, turizam i rekreaciju; sprečavanje drugih dopuštenih upotreba mora i kopna; pogoršavanje kvaliteta morske vode, kao i smanjenje atraktivnosti morskog i obalnog područja ili, pogoršavanje održivog korišćenja dobara i usluga u morskim ekosistemima;
- 11) **Barselonska konvencija** je Konvencija o zaštiti morske sredine i priobalnog područja Sredozemlja;
- 12) **međunarodni sporazum za zaštitu Jadranskog mora** je sporazum o saradnji na zaštiti voda Jadranskog mora i obalnih područja od zagađivanja od 14. februara 1974. godine;
- 13) **morski region** je region Mediterana (Sredozemno more) koji je određen uzimajući u obzir hidrološke, okeanografske i biogeografske karakteristike;
- 14) **morski pod-region** je Jadranski pod-region (Jadransko more) regiona Sredozemnog mora koji je određen uzimajući u obzir hidrološke, okeanografske i biogeografske karakteristike;
- 15) **države morskog regiona** su strane ugovornice Barselonske konvencije;
- 16) **države morskog podregiona** su države koje imaju suverenitet, odnosno jurisdikciju nad dijelom morskih voda morskog podregiona Jadranskog mora;
- 17) **ekosistemski pristup** je pristup u upravljanju ljudskim aktivnostima koji je zasnovan na najboljim dostupnim znanjima o ekosistemima i njihovoj dinamici i procesima, kao i na održivom korišćenju dobara i usluga, čime se oobezbjeđuje da se ukupno opterećenje od tih djelatnosti zadrži na nivou koji omogućava dostizanje i održavanje dobrog statusa

životne sredine mora i kopna (GES), kao i da se ne ugrozi sposobnost odgovora ekosistema na promjene koje uzrokuje čovjek;

- 18) **integralno upravljanje obalnim područjem** je dinamički proces održivog upravljanja i korišćenja obalnog područja, uzimajući istovremeno u obzir osjetljivost obalnih ekosistema i predjela, raznovrsnost aktivnosti i korišćenja, njihovo međusobno djelovanje, morsku usmjerenost pojedinih aktivnosti i korišćenja i njihov uticaj na morske i kopnene djelove.

Pripadnost morskom regionu, odnosno morskom pod-regionu

Član 7

(1) Životna sredina mora pod suverenitetom Crne Gore, odnosno u kojima Crna Gora ostvaruje suverena prava i jurisdikciju, sastavni je dio morskog pod-regiona Jadranskog mora, odnosno morskog regiona Sredozemnog mora.

(2) Organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine mora (u daljem tekstu: Ministarstvo) je dužno, da zbog posebnosti određenog područja životne sredine mora, odredbe ovog zakona primjenjuje uz moguću dalju podjelu na pod-jedinice morskih voda iz stava 1 ovog člana, s obzirom na zaštitu morske sredine u smislu ovog zakona, vodeći pri tome računa o odgovarajućem nivou razgraničenja u pod-regionu.

(3) Podjela životne sredine mora u smislu stava 2 ovog člana, može se revidirati nakon izrade početne procjene stanja životne sredine mora.

(4) Ministarstvo će u saradnji sa nadležnim organima obavijestiti Evropsku komisiju o podjelama na pod-jedinice morskih voda u skladu sa stavom 2 ovog člana.

II. NACIONALNA STRATEGIJA

Nacionalna strategija

Član 8

(1) Nacionalna strategija je strateški dokument kojim se uređuje životna sredina morske sredine.

(2) Nacionalna strategija mora biti zasnovana na ekosistemskom pristupu u upravljanju ljudskim aktivnostima, kao i na drugim načelima integralnog upravljanja obalnim područjem, uzimajući u obzir ciljeve utvrđene Nacionalnom strategijom integralnog upravljanja obalnim područjem Crne Gore.

(3) Sa Nacionalnom strategijom moraju biti usklađene sektorske strategije, politike, razvojni planovi i programi na način da se u njima obezbijedi integracija ciljeva i mjera u oblasti zaštite morske sredine.

(4) Nacionalna strategija obuhvata:

- 1) početnu procjenu stanja morske sredine;
- 2) skup karakteristika dobrog stanja životne sredine mora, kao i kriterijuma i metodoloških standarda dobrog stanja životne sredine mora;
- 3) ciljeve i sa njima povezane indikatore za dostizanje i održavanje dobrog stanja morske sredine;
- 4) akcione planove i to:
 - a) Program monitoringa morske sredine za stalnu procjenu morske sredine i redovno usklađivanje ciljeva sa nastalim promjenama,
 - b) Program mjera za dostizanje ili održavanje dobrog stanja morske sredine (u daljem tekstu: Program mjera), u skladu sa utvrđenim ciljevima i sa njima povezanim indikatorima za dostizanje dobrog stanja morske sredine, na osnovu dostupnih naučnih saznanja, uzimajući u obzir mjere Nacionalne strategije integralnog upravljanja obalnim područjem Crne Gore.

(5) Elementi Nacionalne strategije iz stava 4 ovog člana, nakon njihovog donošenja, objavljuju se na internet stranici Ministarstva.

Plan hitnog djelovanja

Član 9

(1) U slučaju potrebe za hitno djelovanja usljed kritičnog stanja životne sredine ili pojedinih djelova morske sredine, Ministarstvo je dužno da u saradnji sa drugim nadležnim organima izradi odgovarajući Plan hitnog djelovanja.

(2) Planom hitnog djelovanja može se predložiti raniji početak primjene Programa mjera i strožije mjere zaštite morske sredine, pod uslovom da omogućavaju dostizanje i/ili održavanje dobrog stanja morske sredine u morskoj pod-regiji.

(3) Plan hitnog djelovanja iz stava 1 ovoga člana, na prijedlog Ministarstva, donosi Vlada.

(4) U slučaju donošenja Plana hitnog djelovanja, Ministarstvo će obavijestiti Evropsku komisiju o aktivnostima u skladu sa Planom hitnog djelovanja.

(5) U slučaju iz stava 4 ovog člana. Ministarstvo može zatražiti od Evropske komisije podršku radi poboljšanja stanja morske sredine.

Regionalna saradnja

Član 10

(1) Pod regionalnom saradnjom, u smislu ovog zakona, smatra se saradnja i koordinacija aktivnosti Crne Gore sa državama članicama Evropske unije i državama stranama ugovornica Barselonske konvencije i pratećih Protokola, radi razvoja i primjene strategija zaštite morske sredine i nacionalnih strategija integralnog upravljanja obalnim područjem u pod-regionu Jadranskog mora.

(2) Prilikom izrade elemenata Nacionalne strategije, Ministarstvo je dužno da ostvaruje saradnju sa državama morskog pod-regiona, odnosno državama morskog regiona radi

obezbjeđenja povezanosti i usklađenosti mjera potrebnih za ostvarivanje ciljeva zaštite morske sredine u skladu sa ovim zakonom.

(3) Ministarstvo može da ostvaruje svoje učešće u saradnji iz stava 2 ovog člana, preko postojećih regionalnih institucionalnih struktura koje se odnose na morski podregion, odnosno morski region, uključujući naročito strukture uspostavljene za spovođenje Barselonske konvencije i Međunarodnog sporazuma za zaštitu Jadranskog mora, kao i programa i aktivnosti tih struktura.

(4) Ministarstvo može, predložiti Vladi da donese odluku o proširenju koordinacije i saradnje na sve države u slivu morskog pod-regiona, odnosno morskog regiona, uključujući i države koje nemaju izlaz na more, kako bi Država Crna Gora u morskome pod-regionu, odnosno morskome regionu mogla da ispuni svoje obaveze u skladu sa ovim zakonom, odnosno obavezama koje proizilaze iz Strategije.

(5) Regionalnu saradnju u skladu sa st. 1 do 4 ovog člana, Ministarstvo koordinira i sprovodi u skladu sa zaključenim međunarodnim i međudržavnim ugovorima o saradnji na zaštiti i upravljanju morskome sredinom i to saradnji u:

- morskome pod-regionu, kroz rad Mješovite komisije za zaštitu voda Jadranskog mora i obalnih područja;
- morskome regionu, kroz sprovođenje Barselonske konvencije u saradnji s Mediteranskim akcionim planom Programa za životnu sredinu Ujedinjenih nacija.

Komisija za koordinaciju

Član 11

(1) Komisija za koordinaciju daje mišljenja na dokumenata Nacionalne strategije (u daljem tekstu: Komisija za koordinaciju).

(2) Komisiju za koordinaciju čine starješine organa državne uprave nadležnih za:

- (1) zaštitu životne sredine mora;
- (2) zaštitu mora od zagađivanja sa plovila, sigurnost plovidbe i pomorski saobraćaj),
- (3) ribarstvo i upravljanje vodama,
- (4) zaštitu i spašavanje,
- (5) naučna istraživanja morske sredine,
- (6) zaštitu kulturne baštine,
- (7) zaštitu zdravlja,
- (8) eksploataciju nafte i gasa i ekonomsku valorizacija ostalih resursa mora.

(3) Ministarstvo koordinira nad radom Komisije za koordinaciju.

(4) Predsjednik Komisije za koordinaciju je starješina Ministarstva.

(5) Komisija za koordinaciju daje mišljenja na elemente Nacionalne strategije u postupku njihove izrade, naročito o usklađenosti sa odredbama ovog zakona i Nacionalnom strategijom integralnog upravljanja obalnim područjem.

(6) Ministarstvo je dužno da u postupku izrade elemenata Nacionalne strategije pribavi i mišljenje Nacionalnog savjeta za održivi razvoj, klimatske promjene i integralno upravljanje obalnim područjem.

(7) Administrativne poslove za Komisiju za koordinaciju obavlja Sekretar Komisije kojeg imenuje Vlada.

(8) Sekretar Komisije za koordinaciju zaposleni je u Ministarstvu.

Radna grupa

Član 12

(1) Radi izvršavanja zadataka Koordinacionog tijela, Vlada na prijedlog Ministarstva obrazuje radnu grupu.

(2) Članovi radne grupe mogu biti predstavnici organa uprave nadležnih za zaštitu prirode i životnu sredinu; hidrometeorologiju i seizmologiju; pomorske sigurnosti i upravljanja lukama za inspekcijske poslove za ugljovodonike bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove; za vode; zaštitu kulturnih dobara, kao i predstavnici drugih organa, nevladinih organizacija, međunarodnih organizacija.

(3) Bliži sastav radne grupe iz stava 1 ovog člana, utvrđuje se odlukom o njenom obrazovanju.

(4) Radom radne grupe rukovodi predstavnik Ministarstva.

(5) Radna grupa dostavlja mišljenja Komisiji za koordinaciju o pitanjima koja razmatra u skladu s ovim zakonom.

Početna procjena stanja morske sredine

Član 13

(1) Početna procjena stanja morske sredine obuhvata:

a) analizu osnovnih svojstava i karakteristika trenutnog stanja morske sredine, a naročito hidrografska, fizička i hemijska svojstva, stanišne tipove, biološka svojstva i hidromorfologiju;

b) analizu glavnih pritisaka i uticaja na status morske sredine, uključujući ljudske aktivnosti;

c) ekonomsko-socijalnu analizu korišćenja i troška propadanja morske sredine.

(2) Ministarstvo je dužno da za početnu procjenu stanja morske sredine, u skladu sa Nacionalnom strategijom integralnog upravljanja obalnim područjem, uzme u obzir:

- analizu stanja i glavnih pritisaka i uticaja ljudskih aktivnosti na stanje segmenata životne sredine obalnog područja i stanja prostora obalnog područja,
- socio-ekonomske karakteristike obalnog područja,
- analizu stanja sistema upravljanja obalnim područjem.

(3) U analizama iz stava 2 ovog člana, uzimaju se u obzir i elementi povezani s priobalnim, prelaznim i vodama teritorijalnog mora u skladu sa propisima kojima se uređuje upravljanje

vodama, kao i odgovarajuće procjene, naročito procjene koje su zajednički pripremile strane ugovornice Barselonske konvencije u okviru njene primjene.

(4) U pripremi početne procjene stanja morske sredine Ministarstvo i nadležni organi dužni su da, u skladu sa odredbama ovog zakona obezbijede usklađenost sa metodologijama procjene na cijelom području morske sredine i obalnog područja, uključujući i usklađenost sa metodologijama procjene koje se vrše u morskom pod-regionu, odnosno morskom regionu, kao i da uzmu u obzir prekogranične uticaje i prekogranične karakteristike morske sredine.

(5) Ministarstvo je dužno da početnu procjenu stanja morske sredine dostavi Komisiji za koordinaciju, na mišljenje, uz prethodno pribavljeno mišljenje Koordinacionog tijela za integralno upravljanje obalnim područjem.

(6) Bliže elemente analize osnovnih svojstava i karakteristika trenutnog stanja morske sredine, kao i popis glavnih pritisaka uključujući ljudske aktivnosti na status morske sredine propisuje Ministarstvo.

Utvrđivanje dobrog stanja životne sredine mora

Član 14

(1) Utvrđivanju dobrog stanja životne sredine mora pristupa se nakon izrade početne procjene stanja morske sredine.

(2) Dobro stanje morske sredine utvrđuje se kao skup karakteristika dobrog stanja morske sredine.

(3) Pri utvrđivanju skupa karakteristika iz stava 2 ovog člana, Ministarstvo je dužno da ostvari saradnju sa državama morskog pod-regiona i morskog regiona.

(4) Skup karakteristika dobrog stanja morske sredine utvrđuje se na osnovu početne procjene stanja morske sredine i kvalitativnih deskriptora.

(5) Prilikom utvrđivanja skupa karakteristika dobrog stanja morske sredine uzimaju se u obzir naročito fizička i hemijska svojstva, stanišni tipovi, biološka svojstva i hidromorfologija, kao i pritisci i uticaji ljudskih aktivnosti na status morske sredine, uključujući te uticaje i u morskom pod-regionu odnosno morskom regionu.

(6) Za dostizanje dobrog stanja morske sredine primjenjuje se ekosistemski pristup u upravljanju ljudskim aktivnostima, kao i druga načela integralnog upravljanja obalnim područjem.

(7) Ministarstvo obavještava Evropsku komisiju o početnoj procjeni stanja morske sredine i o utvrđenom skupu karakteristika dobrog stanja morske sredine, u roku od tri mjeseca od dana njihovog donošenja.

(8) Radi određivanja stepena usaglašenosti postignutog dobrog stanja morske sredine unutar morskog pod-regiona i morskog regiona, obavještavanje iz stava 5 ovog člana vrši se u skladu sa kriterijumima i metodološkim standardima koje propisuje Ministarstvo.

(9) Kvalitativne deskriptore iz stava 3 ovog člana, kao i okvirni popis karakteristika koje treba uzeti u obzir pri određivanju skupa ciljeva za dostizanje i održavanje dobrog stanja morske sredine propisuje Ministarstvo.

Utvrđivanje ciljeva i indikatora za ostvarivanje dobrog stanja morske sredine

Član 15

(1) Na osnovu Početne procjene stanja morske sredine i skupa karakteristika dobrog stanja morske sredine, Ministarstvo je dužno da utvrdi ciljeve i s njima povezane indikatore za ostvarivanje i održavanje dobrog stanja morske sredine.

(2) Ciljevi za dostizanje i održavanje dobrog stanja morske sredine utvrđuju se uzimajući u obzir okvirni popis pritiska i uticaja ljudskih aktivnosti na status morske sredine.

(3) Pri utvrđivanju ciljeva i indikatora iz stava 1 ovog člana, uzimaju se u obzir i strateški ciljevi Nacionalne strategije integralnog upravljanja obalnim područjem u okviru sprovođenja Barselonske konvencije i njenih Protokola, uz obezbjeđivanje uzajamne usklađenosti tih ciljeva, u mjeri u kojoj je to moguće.

(4) Pri utvrđivanju ciljeva i indikatora iz stava 1 ovog člana, uzimaju se u obzir i ciljevi u zaštiti morske sredine i životne sredine i prostora obalnog područja koji su, u skladu s posebnim propisima i strateškim dokumentima utvrđeni u Crnoj Gori, uz obezbjeđivanje uzajamne usklađenosti tih ciljeva, u mjeri u kojoj je to moguće, i uzimajući u obzir relevantne prekogranične uticaje i karakteristike.

(5) Ministarstvo je dužno da u postupku izrade ciljeva i indikatora iz stava 1 ovog člana, pribavi mišljenje Komisije za koordinaciju, uz prethodno pribavljeno mišljenje Koordinacionog tijela za integralno upravljanje obalnim područjem.

(6) Ciljeve i indikatore iz stava 1 ovog člana donosi Vlada.

(7) Ministarstvo obavještava Evropsku komisiju o ciljevima i indikatorima iz stava 1 ovog člana, u roku od tri mjeseca od dana njihovog donošenja.

III. SISTEM PRAĆENJA STANJA MORSKE SREDINE I PROGRAM MJERA

Akcioni programi

Član 16

(1) Ministarstvo je dužno da izradi akcione programe za sprovođenje mjera utvrđenih ovim zakonom.

(2) Akcioni programi iz stava 1 ovog člana, su Program monitoringa morske sredine i Program mjera.

(3) Ministarstvo je dužno da u postupku izrade akcionih programa iz stava 2 ovog člana, pribavi mišljenje Komisije za koordinaciju, uz prethodno pribavljeno mišljenje Koordinacionog tijela za integralno upravljanje obalnim područjem.

(4) Akcione planove iz stava 2 ovog člana, donosi Vlada.

Program monitoringa morske sredine

Član 17

(1) Program monitoringa morske sredine se izrađuje na osnovu početne procjene stanja morske sredine, ciljeva i indikatora iz člana 15 ovog zakona, kriterijuma i metodoloških standarda, elemenata ekosistema, pritisaka i uticaja ljudskih aktivnosti na morsku sredinu utvrđenih u skladu sa odredbama ovog zakona.

(2) Ministarstvo je dužno da prilikom izrade Programa monitoringa morske sredine uzme u obzir programe praćenja stanja morskog ekosistema i obalnog područja koji se sprovedu u skladu sa zakonom.

(3) Program monitoringa morske sredine mora biti usklađen sa programima monitoringa u okviru morskog pod-regiona i morskog regiona i međunarodnim sporazumima kojima se uređuje zaštita životne sredine i integralno upravljanje obalnim područjem.

(4) Programom monitoringa morske sredine, radi povezanosti i usklađenosti s drugim programima praćenja stanja morske sredine u morskome pod-regionu, u mjeri u kojoj je to moguće, potrebno je:

(a) obezbijediti primjenu metoda monitoringa stanja u morskome pod-regionu i morskome regionu, kako bi se olakšala uporedivost rezultata monitoringa;

(b) uzeti u obzir bitne prekogranične uticaje i prekogranične karakteristike morske sredine.

(5) Bliži sadržaj programa monitoringa morske sredine propisuje Ministarstvo.

(6) Izradu Programa monitoringa morske sredine koordinira Ministarstvo.

(7) Program monitoringa morske sredine sprovodi organ uprave nadležan za zaštitu prirode i životne sredine (u daljem tekstu: Agencija), u skladu sa propisom iz stava 5 ovog člana.

(8) Godišnji izvještaj o stanju morske sredine u skladu sa rezultatima Programa monitoringa morske sredine sačinjava Agencija.

(9) Ministarstvo je dužno da podatke i informacije iz početne procjene stanja morske sredine i Programa monitoringa učine dostupnim Agenciji radi sačinjavanja izvještaja iz stava 8 ovog člana i informacionog sistema zaštite životne sredine.

(10) Godišnji izvještaj o stanju morske sredine sastavni je dio Izvještaja o stanju životne sredine koji se izrađuje u skladu sa zakonom kojim se uređuje životna sredina.

(11) Agencija dostavlja informacije o stanju morske sredine Evropskoj agenciji za zaštitu životne sredine i tijelima nadležnim za sprovođenje Barselonske konvencije, u skladu sa posebnim propisom.

Program mjera

Član 18

(1) Programom mjera utvrđuju se mjere koje je potrebno preduzeti radi postizanja i/ili održavanja dobrog stanja morske sredine i mjere koje je potrebno preduzeti radi ostvarivanja ciljeva upravljanja morskom sredinom i obalnim područjem, u skladu sa odredbama ovog zakona.

(2) Program mjera utvrđuje se na osnovu:

– početne procjene stanja morske sredine i uzimajući u obzir utvrđene ciljeve i sa njima povezane smjernice za postizanje dobrog stanja životne sredine mora;

– programa monitoringa morske sredine ;

– mjera utvrđenih Akcionim planom Nacionalne strategije integralnog upravljanja obalnim područjem koji je izrađen u skladu s zahtjevima Protokola u saradnji s Mediteranskim akcionim planom Programa za životnu sredinu Ujedinjenih nacija;

– drugih mjera utvrđenih u skladu sa propisima kojima se uređuje upravljanje vodama, upravljanje otpadnim vodama i kvalitet vode za kupanje, kao i odgovarajućim mjerama u oblasti pomorstva, a naročito mjerama koje se odnose na kontrolu zagađenja iz izvora na moru i prihvata i tretmana otpada u lukama, kao i u skladu sa odgovarajućim međunarodnim sporazumima.

(3) Programom mjera moraju se uključiti i mjere prostorne zaštite koje doprinose stvaranju usklađenih i reprezentativnih mreža zaštićenih područja u moru, i koje obuhvataju raznovrsnost ekosistema koji ih čine, u skladu sa posebnim propisima u oblasti zaštite prirode za utvrđivanje ekološki značajnih područja Evropske unije Natura 2000 i proglašavanje zaštićenih područja u Crnoj Gori.

(4) Program mjera sadrži i mjere o kojima se Crna Gora sa drugim državama morskog podregiona, odnosno morskog regiona usaglasila, u skladu sa regionalnim i međunarodnim sporazumima.

(5) Pri izradi Programa mjera mora se voditi računa o održivom razvoju i o socijalnim i ekonomskim efektima predviđenih mjera, na način da efekti predloženih mjera budu srazmjerni troškovima njihove realizacije, kao i da su tehnički izvodljive.

(6) Ministarstvo je dužno da u izradi Programa mjera izradi procjenu uticaja i analizu troškova i koristi od predloženih mjera.

(7) Program mjera uključuje institucionalne, pravne i finansijske instrumente, vremenski okvir i nivoe sprovođenja mjera

(8) Bliži sadržaj Programa mjera propisuje Ministarstvo.

Izmjene Programa mjera

Član 19

(1) Ako Ministarstvo u saradnji sa nadležnim organima procijeni da ljudske aktivnosti mogu u velikoj mjeri negativno da utiču na stanje morske sredine, a naročito na područjima iz člana 18 stav 3 ovog zakona, radi otklanjanja i ublažavanja tih uticaja i održavanja i/ili obnavljanja

cjelovitosti, strukture i funkcionalnosti ekosistema, dužno je da predloži Vladi izmjenu Programa mjera.

(2) Ako Ministarstvo u saradnji sa nadležnim organima procijeni da upravljanje ljudskim aktivnostima na nivou Evropske unije i/ili na međunarodnom nivou može u velikoj mjeri negativno da utiče na morsku sredinu u područjima koja su pod suverenitetom Crne Gore, odnosno u kojima Crna Gora ostvaruje suverena prava i jurisdikciju, a naročito na područjima iz člana 18 stav 3 ovog zakona, radi održavanja i/ili obnavljanja cjelovitosti, strukture i funkcionalnosti ekosistema, dužno je da predloži Vladi u cilju donošenja odgovarajućih izmjena Programa mjera o tim aktivnostima obavijesti nadležno tijelo države iz morskog podregiona, odnosno odgovarajuću međunarodnu organizaciju, sa zahtjevom da se donesu potrebne mjere za ostvarivanje ciljeva u skladu s ovim zakonom.

(3) Podatke o područjima iz člana 18 stav 3 ovog zakona objavljuju nadležni organi.

(4) Program mjera, odnosno izmjene programa mjera, koji su utvrđeni u svrhe iz člana 18 stav 1 i st. 1 i 2 ovog člana, određuju kako mjere treba sprovesti i kako će doprinijeti ostvarivanju ciljeva zaštite morske sredine utvrđenim u skladu s ovim zakonom, uzimajući u obzir ciljeve integralnog upravljanja obalnim područjem.

(5) Ministarstvo je dužno da u saradnji sa nadležnim organima razmatra prekogranični uticaj Programa mjera na morsku sredinu na područja koja su izvan područja pod suverenitetom Crne Gore, odnosno izvan područja u kojima Crna Gora ostvaruje suverena prava i jurisdikciju, kako bi se opasnosti od štete, odnosno negativan uticaj za to područje morske sredine svele na najmanju mjeru, odnosno kako bi taj uticaj bio pozitivan.

(6) Ministarstvo je dužno da obavještava Evropsku komisiju i druge zainteresovane države o Programu monitoringa morske sredine i Programu mjera, u roku od tri mjeseca od njihovog donošenja.

(7) Ministarstvo će u saradnji sa nadležnim tijelima obezbijediti uslove da Program mjera, odnosno Prilagođeni program mjera iz st. 1 i 2 ovog člana, budu operativni u roku od godinu dana od dana njihovog donošenja, isključujući mjere za koje Crna Gora nije nadležna.

Odstupanje od utvrđenih mjera i rokova

Član 20

(1) Ministarstvo je dužno da, u saradnji sa drugim nadležnim organima, odredi slučajeve u morskoj sredini u kojima se ciljevi i/ili dobro stanje morske sredine ne mogu obezbijediti mjerama utvrđenim u skladu sa ovim zakonom ili se ne mogu postići u odgovarajućem roku, i to zbog :

(a) djelovanja ili propuštanja djelovanja za koje Crna Gora nije odgovorna;

(b) prirodnih uzroka;

(c) više sile;

(d) izmjene fizičkih svojstava morske sredine uzrokovane mjerama preduzetim u slučaju javnog interesa koji je prevladao nad negativnim uticajem na životnu sredinu, uključujući svaki prekogranični uticaj;

(e) prirodnih uslova koji onemogućavaju blagovremeno poboljšanje stanja morske sredine.

(2) Ministarstvo je dužno da u saradnji sa nadležnim organima jasno odredi slučajeve iz stava 1 ovog člana i utvrdi ih u Programu mjera, kao i da o tome obavijesti Evropsku komisiju.

(3) Prilikom određivanja slučajeve iz stava 1 ovoga člana, Ministarstvo je dužno da uzme u obzir posljedice za države članice Evropske unije u morskom pod-regionu, odnosno morskom regionu.

(4) Ministarstvo će, uz prethodno mišljenje Komisije za kordinaciju, radi ostvarivanja ciljeva iz člana 15 ovog zakona i sprečavanja pogoršavanja stanja morske sredine iz razloga utvrđenih u stavu 1 tač. b, c i d ovog člana, kao i radi ograničavanja štetnih uticaja na nivou morskog pod-regiona, odnosno morskog regiona ili u morskim vodama drugih država članica, predložiti Vladi donošenje odgovarajućih posebnih (*ad hoc*) mjera.

(5) Posebnim mjerama iz stava 4 ovog člana mora se obezbijediti da izmjene fizičkih svojstava morske sredine pod suverenitetom Crne Gore, odnosno u kojima Crna Gora ostvaruje suverena prava i jurisdikciju iz stava 1 tačka d ovog člana, trajno ne isključe ili ne ugroze postizanje dobrog stanja morske sredine drugih država u morskom podregionu, odnosno morskom regionu.

(6) Posebne mjere iz stava 4 ovog člana, uključuju se u Program mjera u mjeri u kojoj je to moguće.

Odstupanja od Nacionalne strategije

Član 21

(1) Ministarstvo je dužno da u saradnji sa nadležnim organima sprovodi Nacionalnu strategiju.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, mogu se odrediti određena odstupanja u primjeni Nacionalne strategije, ako bi troškovi za njenu primjenu bili nesrazmjerni u odnosu na rizike za morsku sredinu i pod uslovom da to ne prouzrokuje pogoršanje morske sredine.

(3) Vlada će dostaviti izvještaj Evropskoj komisiji, sa obrazloženjem razloga za odstupanje od primjene pojedinih elemenata Nacionalne strategije.

Obavještavanje Evropske komisije

Član 22

(1) Ako Ministarstvo u saradnji sa drugim nadležnim organima utvrdi problem koji utiče na stanje morske sredine, koji se ne može riješiti mjerama donijetim na nivou Crne Gore, ili ako je taj problem povezan sa politikom Evropske unije u drugoj oblasti i/ili sa primjenom međunarodnog sporazuma, Ministarstvo će predložiti Vladi da o tome obavijesti Evropsku komisiju.

(2) Ako je radi otklanjanja problema iz stava 1 ovog člana, potrebno djelovanje institucija Evropske unije, Država Crna Gora će učestvovati sa državama članicama Evropske unije u davanju odgovarajućih preporuka Evropskoj komisiji, preko Ministarstva i drugih nadležnih organa.

IV. USKLAĐIVANJE SA NASTALIM PROMJENAMA, IZVJEŠTAVANJE, INFORMISANJE I UČEŠĆE JAVNOSTI

Usklađivanje sa nastalim promjenama

Član 23

(1) Komisija za koordinaciju predlaže Ministarstvu izmjene i dopune elemenata Strategije, u skladu sa nastalim promjenama u odnosu na morski pod-region odnosno morski region u periodu od šest godina, ako Evropska komisija nije odredila kraći rok.

(2) Ministarstvo je dužno da, radi izmjena i dopuna u smislu stava 1 ovog člana, analizira Početnu procjenu stanja, Skup karakteristika i ciljeve dobrog stanja morske sredine, kao i Program monitoringa morske sredine i Program mjera.

(3) Podaci o promjenama koje su utvrđene analizom iz stava 2 ovog člana, dostavljaju se Evropskoj komisiji i po potrebi zainteresovanim državama članicama, odnosno tijelima nadležnim za sprovođenje Barselonske konvencije, u roku od tri mjeseca od donošenja izmjena i dopuna Strategije.

Izveštavanje Evropske komisije

Član 24

(1) Ministarstvo je dužno da u roku od tri godine od objavljivanja Programa mjera uključujući i njegove izmjene i dopune, sačini izvještaj o napretku u sprovođenju tog programa.

(2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo je dužno da dostavi Evropskoj komisiji

(3) Na zahtjev Evropske komisije, Ministarstvo će dostaviti i druge informacije i podatke o morskoj sredini u cilju pojašnjenja obavještenja i izvještaja datih u skladu sa ovim zakonom.

Transparentnost

Član 25

(1) Ministarstvo je dužno da obezbijedi informisanje i učešće javnosti o pitanjima koja se uređuju ovim zakonom u skladu sa zakonom kojim se uređuje informisanje javnosti i učešće javnosti i zainteresovane javnosti u pitanjima zaštite životne sredine, uključujući i tijela nadležna za sprovođenje Barselonske konvencije, stručnu i naučnu javnost i savjetodavna tijela na nacionalnom i regionalnom nivou.

(2) Ministarstvo je dužno da sprovede javnu raspravu u pripremi elemenata Strategije, uključujući i njene izmjene i dopune.

(3) Ministarstvo je dužno da u saradnji sa nadležnim organima, u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuje informisanje javnosti i učešće javnosti i zainteresovane javnosti u pitanjima zaštite životne sredine, Evropskoj komisiji omogući pristup i upotrebu podataka i informacija

iz Početne procjene stanja morske sredine, Programa monitoringa i godišnjih izvještaja o stanju morske sredine i Programa mjera

(4) Ministarstvo je dužno da u saradnji sa nadležnim organima, u skladu sa posebnim zakonom kojim je uređeno informisanje javnosti i učešće javnosti i zainteresovane javnosti u pitanjima zaštite životne sredine, Mediteranskom akcionom planu Programa za životnu sredinu Ujedinjenih nacija omogući pristup i upotrebu podataka i informacija iz Početne procjene stanja morske sredine, Programa monitoringa i Godišnjih izvještaja o stanju morske sredine i Programa mjera radi ispunjavanja zahtjeva u okviru izvještavanja Crne Gore o sprovođenju Barselonske konvencije i njenih protokola.

(5) Nadležni organi su dužni da podatke i informacije iz okvira svoje nadležnosti, korišćene za Početnu procjenu stanja, skup karakteristika i ciljeve dobrog stanja morske sredine, Programa monitoringa morske sredine i Programa mjera, kao i podatke iz programa monitoringa koje sprovode, učine dostupnim putem servisa za upravljanje podacima koje koriste kako bi se omogućila transparentnost, adekvatan javni pristup, integritet, ažurnost i kontinuiranost razmjene podataka i informacija sa Agencijom uz koordinaciju Ministarstva.

(6) Podaci i informacije iz svih elemenata Početne procjene stanja morske sredine i Programa monitoringa Agencija stavlja na raspolaganje Evropskoj agenciji za zaštitu životne sredine.

Informacioni sistem za morsku sredinu

Član 26

(1) Agencija je dužna da za potrebe prikupljanja podataka i informacija i izvještavanje o stanju morske sredine uspostavi i održava informacioni sistem za morsku sredinu, a koji čini izvor podataka za Evropski informacioni sistem za vode i more, kao komponentu informacionog sistema zaštite životne sredine, koji se uspostavlja u skladu sa zakonom o životnoj sredini.

(2) Informacioni sistem za morsku sredinu naročito sadrži:

- 1) bazu podataka iz stručnih podloga i elemenata za izradu Strategije, uključujući njene izmjene i dopune;
- 2) bazu podataka i pokazatelja u vezi sa ciljevima i mjerama zaštite morske sredine i obalnog područja;
- 3) baze podataka iz programa monitoringa;
- 4) numeričke analize i modele u digitalnom zapisu i bazama podataka;
- 5) baze podataka o podacima (metadata) prema standardima direktiva Evropske unije;
- 6) servis za upravljanje podacima za razmjenu podatka i informacija sa drugim relevantnim subjektima.

(3) Informacioni sistem za morsku sredinu mora biti povezan sa informacionim sistemom za prostorne podatke kojim upravlja Ministarstvo radi omogućavanja dostupnosti i razmjene baze:

- 1) prostornih podataka koje su od značaja za morsku sredinu i obalno područje;

2) podataka o prostornim podacima (metadata) u skladu sa zakonom kojim se uređuju nacionalna infrastruktura prostornih podataka.

(4) Informacioni sistem za morsku sredinu mora biti usklađen i povezan sa informacionim sistemima koje vode nadležni organi u okviru portala podataka o životnoj sredini.

(5) Podaci iz informacionog sistema morske sredine, prikupljeni i obrađeni u odgovarajućem formatu razmjene podataka, koriste se za potrebe izvještavanja nadležnih tijela Evropske unije.

(6) Izvještavanje Evropske Agencije za zaštitu životne sredine o stanju morske sredine u okviru sprovođenja Programom monitoringa sprovodi se preko Agencije uz prethodnu saglasnost Ministarstva u vezi s članom 18 ovog zakona.

(7) Agencija izvještava Mediteranski akcioni plan Programa za životnu sredinu Ujedinjenih nacija o stanju morske sredine u okviru sprovođenja nacionalnog Programa integrisanog monitoringa i procjene stanja životne sredine, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za imenovanje Komisije za koordinaciju

Član 27

Vlada će imenovati Komisiju za koordinaciju u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rokovi za donošenje podzakonskih akata

Član 28

Podzakonski akti iz člana 13 stav 6, člana 14 st. 8 i 9, člana 17 stav 5 i člana 18 stav 8 ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rokovi za donošenje elemenata Nacionalne strategije

Član 29

(1) Početna procjena stanja morske sredine donijeće se najkasnije do 30. juna 2020. godine.

(2) Ciljevi i sa njima povezani indikatori za dostizanje i održavanje dobrog stanja morske sredine donijeće se najkasnije do 20. decembra 2020. godine.

(3) Skup karakteristika dobrog stanja životne sredine mora, kao i kriterijuma i metodoloških standarda dobrog stanja životne sredine mora donijeće se najkasnije do 31. oktobra 2020. godine.

(4) Program monitoringa morske sredine za stalnu procjenu morske sredine i redovno usklađivanje ciljeva sa nastalim promjenama donijeće se najkasnije do 15. juna 2021. godine.

(5) Program mjera donijeće se najkasnije do 31. marta 2022. godine

Prestanak važenja

Član 30

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi odredba člana 35 i člana 89 u dijelu koji se odnosi na Strategiju zaštite morske sredine Zakona o životnoj sredini („Službeni list CG“, broj 52/16).

Stupanje na snagu

Član 31

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u »Službenom listu Crne Gore«.

*U ovaj zakon preneseni su sljedeći pravni akti Evropske unije:

- Direktiva 2008/56/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u području politike životne sredine mora (SL L 164/19 25. 6. 2008.);
- Direktiva 2017/845/EU Evropskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2008/56/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu okvirnog popisa elemenata koje treba uzeti u obzir pri pripremi strategija upravljanja životnom sredinom mora (SL L 125/27 17.5.2017) ;
- Odluka Komisije 2017/848/EU o utvrđivanju kriterijuma i metodološkim standardima o dobrom stanju životne sredine mora, kao i specifikacija i standardizovanih metoda za praćenje i procjenu i stavljanju van snage Odluke 2010/477/EU (SL L 125/43 17. 5. 2017.).